

פרפראות

פאר

בענין תפילין

וראו כל עמי הארץ כי שם ידוד נקרא עליך ויראו ממך

ביאור השם תפילין

של יד קודם לשל ראש, והיסח הדעת

מעשה בשתי חברים שהיו באשקלון

מהו ההבדל בין תפילין של יד לתפילין של ראש

החושים הינם כלי ביד היצה"ר להכשיל בני אדם

וראו כל עמי הארץ כי שם ידוד נקרא עליך ויראו ממך

כתיב (דברים כ"ח י) **"וראו כל עמי הארץ, כי שם ידוד נקרא עליך ויראו ממך"**,

כח ההרתעה על אומות העולם הם התפילין "כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך"

***

ביאור השם תפילין

איתא בגמרא, (מנחות ל"ה ב') **"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך"**. תניא, ר"א הגדול אומר, **אלו תפילין שבראש**. ע"כ,

כתבו התוספות (מנחות ל"ד ע"ב) בד"ה **לטוטפות**, הלשון **תפילין**, נראה לשון **"ויכוח"**, כמו (סנהדרין דף מד.) **"ויפלל"** שעשה **פלילות** (ויכוח) עם קונו,

על שם שהם עדות והוכחה **שהשם נקרא עליו ויראים ממנו** כגון דאמרינן לקמן (דף לה:) **"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך"** וגוי אלו תפילין שבראש, ע"כ,

כתב הטור (אורח חיים הלכות תפילין סימן כ"ה), ונקראים **תפילין, לשון פלילה**, שהן אות ועדות לכל רואינו שהשכינה שורה עלינו דכתיב **"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך"** ודרשינן אלו תפילין שבראש, ע"כ,

כתב הב"ח (אורח חיים סימן כ"ה) **ונקראים תפילין לשון פלילה וכו' פירוש תפילין לשון "ויכוח"** כמו **ויפלל** (תהלים ק"ו ל') שעשה פלילות עם קונו (סנהדרין מד א), על שם שהם עדות והוכחה **שהשם נקרא עלינו ויראים מאתנו**, וכדאמר רבי אליעזר (מנחות לה ב) וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך וגוי אלו תפילין שבראש, **וכן כתבו תוספות פרק הקומץ (דף ל"ד ב) בד"ה לטטפת,**

וזהו שכתב רבינו לשון "פלילה", שהן אות ועדות לכל רואינו שהשכינה שורה עלינו, **דבויכוח, אות זה שאנו מנצחים את האומות שיחודו יתברך שאנו מיחדים אותו יתברך הוא אמת, ושעל כן השכינה שורה עלינו הנה על ידי זה הם יראים מישראל, עכ"ל הב"ח,**

מבואר, דהתפילין הם הכח לנצח בויכוח שבין האומות לישראל, וכמו כן, התפילין יש בהם הכח לשעבד בזה תאוות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו, כלומר יש בו הכח לנצח היצר הרע,

***

של יד קודם לשל ראש, והיסח הדעת ביאור לצירוף והקפדה בענין היסח הדעת והקדמת של יד

איתא בגמרא (מנחות ל"ו ע"א), **תנא, סח בין תפילה לתפילה**, עבירה היא בידו, וחוזר עליה מערכי המלחמה, (כתב רש"י ברכות מ' ע"א דשיחה הו"א הפסקה),

תנא, כשהוא מניח מניח של יד ואחר כך מניח של ראש, ע"כ,

יש להבין למה החמירו חז"ל, בענין היסח הדעת, ובענין הנחת תפילין של יד לפני תפילין של ראש,

ועוד יש להבין, למה הסמיכו את הברייתא של "סח בין תפילה לתפילה", אל הברייתא, "כשהוא מניח, מניח של יד ואחר כך מניח של ראש", דנראה דשני הדברים, קשורים זה לזה,

מעשה בשני חברים שהיו באשקלון

איתא בגמרא, ירושלמי, (סנהדרין דף כ"ח ע"ב, פרק ו' הלכה ו'), תרין תלמידין הוו באשקלון, (שתי תלמידים היו באשקלון) אכלין כחדא ושתין כחדא ולעיין באורייתא כחדא, מית חד מינון ולא אתגמל חסד, (מת אחד מהם, ולא ליווהו ולא הספידוהו כהלכה), מית בר מעיין (מת בר מעיין המוכס, כך שמו) מוכס, ובטילת כל מדינתא מיגמליניה חסד. (וכל המדינה נתבטלה ממלאכה לבוא לתת לו כבוד),

שרי ההוא תלמידא בכי (החל החבר החי לבכות) ואמר, ווי דילמא לית לשונאי ישראל כלום, (שמא אין שכר לעושי מצוות, רק לעוברי עבירות) איתחמי ליה בחילמיה, (נתראו לו בחלום) ואמר, לא תיבזי בני מריך, דין עבד חד זכו ואזל בה, ודין עבד חד חובה ואזל בה, (אל תזלזל בבני הקב"ה, זה עשה חטא אחד ומת, ולזה היה זכות אחת ומת)

ומה חובה עבד, חס דלא עבד חובה מן יומוי, (ח"ו שלא עשה חטא מימיו), אלא זימנא חדא הקדים תפילין של ראש לתפילין של יד.

ומה זכו עבד בר מעיין מוכס, (איזו זכות היתה לבר מעיין המוכס) חס ליה דלא עבד זכו מן יומוי, אלא זימנא חדא עבד אריסטון לבולבוטייא (לשרים) ולא אתון. אמר ייתון מסכיני (עניים) וייכלוניה דלא ליקלקל. ע"כ לשון הירושלמי,

מבואר, דעל ידי שלא כיבדו את הצדיק, ולא הספידוהו, בכך נתכפר לו החטא היחיד של הנחת תפילין של ראש לפני של יד, וזכה להיות נקי לגמרי לעוה"ב, והכבוד שעשו למוכס, בכך קיבל את שכרו בעולם הזה, וביטל לו את הזכות לעולם הבא,

וגם למידיים, עד כמה חשוב הנחת תפילין של יד לפני של ראש.

מהו ההבדל בין תפילין של יד לתפילין של ראש

כתב הסמ"ע בטור או"ח, (סימן ל"ב פרישה ס"ק ל"ד), ויעשה ארבעה בתים. ז"ל מורי (בביאורו לטור ד"ה בדיו) הגהת סמ"ק (סי קנ"ג),

ארבעה בתים בשל ראש,
נגד ארבע הרגשות (החושים) שבראש,
חוש הראייה, חוש השמיעה, חוש הריח, חוש הטעם,

בית אחד בשל יד
שבו הרגש אחד,
חוש המישוש, עכ"ל,

איתא בגמרא (ברכות ו' ע"א) ובזרוע עזו אלו תפילין שנאמר ה' עוז לעמו יתן, מבואר א"כ, שבתפילין העוז והכח לשעבד, את התאוות והחושים, שרובם נרמזים בתפילין של ראש, כמ"ש, ועל הראש נגד המח, שהנשמה שבמחי עם שאר חושי וכחותי,

***

החושים הינם כלי ביד היצה"ר להכשיל בני אדם

איתא בספרה"ק שם משמואל – (פרשת שופטים - שנת תרע"ו), שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך היינו שערי הלב. ובשם רבי חיים ויטאל, שחמשה חושים הם, רא"י ושמיעה וריח וטעם ומישוש, והם חמשה שערי הלב, שכל החושים מובילים. את הרגשותיהם ללב, עכ"ד. בספר אדיר במרום (ח"ב - מאמר ביאור ז' מלכין) כיון ששלטו החושים, הלכו בני האדם אחר החומריות, ובספר עקידת יצחק, כתב, החושים הם הכלים שביד היצר הרע, להכשיל בני האדם,

וצונו להניח על היד לזכרון זרוע הנטויה. שהיא נגד הלב, לשעבד בזה תאות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו. ועל הראש נגד המח, שהנשמה שבמחי עם שאר חושי וכחותי, כלם יהיו משעבדים לעבודתו יתברך שמו,

לפי"ז מובן כפתור ופרח, דמי שיוצא למלחמה מול האויב, דבר ראשון, עליו לקחת את נשק הניצוח שהוא הכח שבלב האדם, והם התפילין של יד, ולכן יש להניח של יד קודם, וגם מי שהניח של יד, ומשיח דעתו מלהלחם, ולשעבד החושים, המרומזים בתפילין של ראש, אלא סח בין של יד לשל ראש, אינו ראוי למלחמה, וחוזר מעורכי המלחמה.

***

להערות הארות ולקבלת העלון, ניתן לפנות אל "מכון פאר" רח' חזון איש 2 בני ברק

פקס 03-6161777, מייל yud10@017.net.il נייד 0527-616166

כתובתנו: גוגל: מכון פאר,